

Visti tú?

Giktasjúkur kunnu ikki lekjast, men rætti heilivágurin kann taka sjúkueyðkennini burtur og gera, at sjúkan ikki versnar

»Ein giktalækni kundi longu út frá vanligu røntgen-myndunum fingið ein illgruna um gikt, og so hevði eg sloppið undan fleiri árum við nógvari pínu.«

kanska hevði gikt. Og hann gjørdi alt fyri eitt av at senda meg víðari til reumatologin.

- Hann segði seg beinanvegin vera púrasta vísan í, at talan var um gikt, men hann ynskti tó eisini eina MR-scanning, sum varð gjørd við tað sama. Alt hetta tók tveir tímar, og tá úrslitið av scanningini var klárt eina viku seinni, var illgrunin staðfestur. Eg hevði gikt, og hann gav mær tilvísing til Pero Sore, sum er giktalækni heima í Føroyum.

Tvey sløg av gikt

Í dag kann Tommy ilskast um, at tað ikki var nakar føroyskur lækni, sum sendi hann til giktaserfrøðingin eitt sindur fyrr.

- Sjálvandi roynir tú at trúgva læknunum, tá teir siga, at tað kanska er hetta og kanska hatta. Men eg skal erliga viðganga, at eg fyri ein stóran part hevði mist álitid á heilsuskipanini. - Tann einasti, sum veruliga gav mær rætt í, at okkurt var galið, var kiropraktorurin – Finn Johannesen – sum eg gekk hjá. Hann segði við meg, at tað var ikki rætt, tá pínan áhaldandi versnaði hóast viðgerðirnar. Sjálv útsøgnin hjálpti kanska ikki so nógv, men her var í øllum førum onkur, sum gav mær rætt í, at okkurt var galið.

- Sjálvandi er altíð lætt at vera eftirklókur, men sum eg havi skilt tað, so kundi ein giktalækni longu út frá vanligu røntgen-myndunum fingið ein illgruna um gikt, og so hevði eg sloppið undan fleiri árum við pínu.

Afturkomin varð alt fyri eitt farið undir at finna røttu viðgerðina til Tommy. Tað var tó ein hvøkkur hjá honum, tá hann eftir fleiri kanningar fekk at vita, at hann hevði ikki minni enn tvey ymisk sløg av gikt.

- Eg hevði nakað av útsletti eisini, og tí sendi Pero meg til húðlækna. Og

har varð staðfest, at talan var um eitt annað slag av gikt eisini. Aloftast ber til at staðfesta gikt við blóðroyndum, men tað er tó ikki altíð. Men sjálvt Pero Sore var heldur bilsin um, at eg skuldi hava tvær typur av gikt, sum ikki sóust aftur í nakrari blóðroynd.

Leita enn

At talan er um tvey sløg av gikt, ger viðgerðina hjá Tommy heldur truplari, og enn hevur tað ikki eydnast at finna røttu viðgerðina, sum kann hava tamarhald á báðum sjúkunum.

- Tað er framvegs neyðugt, at læknin fylgir viðgerðartilgongdini sera neyvt. Tað kann vera, at vit í nakrar mánaðir hava tamarhald á aðrari sjúkuni, men at hin so aftur ger um seg.

- Sum sagt, so kann eg framvegis ilskast um, at tað ikki eydnaðist at finna fram til sjúkuna nakað fyrr. Tað hevur eisini kostað óneyðuga nógv. Bæði hjá mær sjálvum, tí eg havi brúkt nógvan pening til heilivág og viðgerðir av ymsum slag. Men eisini hjá annars tolna arbeiðsplássinum. Tað er sjálvandi heldur einki serligt hjá familjuni, tá eg havi gingið soleiðis í fleiri ár, men eg royni bara at leggja hetta afturum meg og líta frameftir ístaðin.

- Vit eru ikki komin heilt á mál við at finna rætta blandið av heilivági, men saman við Pero royni eg at finna heilt røttu samansetingina av øllum teimum mongu sløgnum av heilivági, sum eru. Tí kennist tað í hesum døgum heldur ørkymlandi, at einasti giktalæknin í landinum stendur til at fara úr sínum starvi.

- Men tað gongur framá. Eg fái vant nakað av ítrótti. Kropsliga eri eg nógv betur fyri, og av í sama man livimátin vera batnaður eini 80%. Tað ger eisni, at eg klári mítt arbeiði til fulnar. Nú kenni eg meg aftur sum ein aktivan og gevandi part av samfelagnum, og tað í sjálvum sær er ein altavgerandi fortreyt, um tú skalt hava eina nøktandi lívsgóðsku, sigur Tommy M. Jacobsen.

Fakta: Ósjónliga fólkasjúkan

- Gikt – sum undir einum felagsheiti eisini verður nevnt »vødda- og beinagrindssjúkur« – er mest vanligu kroniska sjúkan.
- Í Danmark verður mett, at 8. hvør persónur hevur ella fer at fáa trupulleikar við gikt.
- Í Føroyum finnast ikki neyv hagtøl, men Pero Sore, sum er giktalækni, hevur ført fram, at talan í Føroyum helst er um á leið 7. hvønn persón.
- Hetta merkir, at nærur 7.000 føroyingar hava, hava havt ella fara at hava gikt.
- Av hesum er aktivi parturin – tey sum í lötuni hava tørv á ambulanti viðgerð – eini 1.500 í tali.
- Gikt fevnir um fleiri enn 200 ymiskar diagnosur.
- Pína í liðum, ryggi og vøddum er felags fyri mest sum allar giktasjúkur. Mest vanligu av hesum eru slitgikt, pína í rygginum og liðagikt.
- Ofta verður tikið til, at gikt bert rakar eldri fólk, men sjúkan kann eisini raka ung fólk og børn.
- Ein giktasjúklingur gerst ongan tíð frískur, men rætta viðgerðin kann minka um sjúkueyðkennini og forða menningini av sjúkuni.
- Við venjingum, læru um at handfara pínu, betri kosti og við halda vektini niðri kann sjúklingurin eisini betra um livimátan.
- Giktafelag Føroyar varð stovnað í 1948. Heimasíða felagsins er www.gikt.fo